

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

RECOMANDĂRI

CONSILIU

Recomandările Consiliului

„Promovarea utilizării și partajării de bune practici privind videoconferințele transfrontaliere în domeniul justiției în statele membre și la nivelul UE”

(2015/C 250/01)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

REAMINTIND:

1. Strategia privind e-justiția europeană 2014-2018 adoptată de Consiliu (Justiție și Afaceri Interne) la 6 decembrie 2013 ⁽¹⁾;
2. Punctul 59 al Strategiei privind e-justiția europeană 2014-2018, care prevede că „în cazul în care este necesar, se pot reuni grupuri informale ale statelor membre implicate în anumite proiecte pentru a realiza progrese în domeniile de activitate respective (...)”;
3. Planul de acțiune multianual 2014-2018 privind e-justiția europeană adoptat de Consiliu (Justiție și Afaceri Interne) la 6 iunie 2014 ⁽²⁾;
4. Orientările privind punerea în aplicare a Planului de acțiune multianual 2014-2018 privind justiția europeană aprobat de Consiliu (Justiție și Afaceri Interne) la 4 decembrie 2014 ⁽³⁾, care a stabilit măsurile concrete adresate Grupului de lucru pentru e-legislație (e-justiție) ca urmare a planului de acțiune multianual, printre care și instituirea grupului de lucru informal pentru videoconferințele transfrontaliere;
5. Rezultatele activității grupului de lucru informal pentru videoconferințele transfrontaliere, astfel cum figurează în raportul final ⁽⁴⁾ prezentat Grupului de lucru pentru e-legislație (e-justiție);

RECUNOAȘTE că:

6. Videoconferințele reprezintă un instrument cu un potențial imens nu doar la nivel național, ci și, în special, în situații transfrontaliere în care sunt implicate mai multe state membre și chiar țări terțe. În cauzele transfrontaliere, comunicarea fără sincope dintre autoritățile judiciare ale statelor membre este de o importanță crucială. Videoconferințele sunt una dintre modalitățile posibile de simplificare și de încurajare a unei astfel de comunicări. Avantajele videoconferințelor au fost recunoscute de dreptul Uniunii, care a încurajat, printre altele, utilizarea acestora în domeniul obținerii de probe transfrontaliere în materie civilă sau comercială ⁽⁵⁾ și în procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă ⁽⁶⁾ sau a reglementat proceduri privind utilizarea acestora în cadrul procedurilor penale ⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ JO C 376, 21.12.2013, p. 7.

⁽²⁾ JO C 182, 14.6.2014, p. 2.

⁽³⁾ Documentul 15771/14.

⁽⁴⁾ Documentul 8364/15 + ADD.

⁽⁵⁾ Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (JO L 174, 27.6.2001, p. 1).

⁽⁶⁾ Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă (JO L 199, 31.7.2007, p. 1).

⁽⁷⁾ Convenția din 29 mai 2000 privind asistența juridică reciprocă în materie penală între statele membre și Uniunea Europeană.

7. Tehnologia pentru videoconferințe poate fi utilizată în toate tipurile de proceduri judiciare (atât în materie penală, cât și în materie civilă/comercială) și oferă instanțelor și parchetelor o mai mare flexibilitate în ceea ce privește luarea de mărturie de la victime și de la martori, audierea opiniilor experților și luarea de declarații de la suspecți și de la învinuiți. Videoconferințele pot contribui la reducerea stresului pentru martorii vulnerabili, cum ar fi copiii. De asemenea, evită deplasările atunci când victimelor, martorilor sau experților din alte state membre li se solicită să depună mărturie. Totodată, videoconferințele permit acordarea unor garanții imediate și efective, precum dreptul la interpretare, dreptul la informare, accesul la avocat al persoanei suspectate, atunci când aceasta este arestată într-un loc îndepărtat (de exemplu, în cazul unei arestări în marea liberă). Utilizarea unei astfel de tehnologii reduce și costul audierilor care cade în sarcina administrațiilor naționale. Prin evitarea transportării persoanelor în detenție se pot obține avantaje semnificative în ceea ce privește costurile și securitatea;
8. În cadrul e-justiției europene, statele membre ale UE au început deja să coopereze în vederea promovării utilizării videoconferințelor, precum și să facă schimb de experiențe și de bune practici. Astfel de activități au loc, printre altele, în contextul Grupului de lucru pentru e-legislație (e-justiție) la nivelul UE;
9. Activitățile întreprinse până acum la nivel național și la nivelul UE în domeniul videoconferințelor în cadrul primului Plan de acțiune 2009-2013 privind e-justiția europeană a produs deja rezultate semnificative. Portalul e-justiție oferă informații cu privire la utilizarea echipamentelor de videoconferință în cadrul procedurilor judiciare în situații transfrontaliere în toate limbile oficiale, precum și un manual și, pentru majoritatea statelor membre, date de contact relevante;
10. Se urmărește ca cel de al doilea Plan de acțiune multianual 2014-2018 privind e-justiția europeană să se bazeze pe lucrările deja întreprinse și să continue aceste evoluții pozitive la nivel național și european. Aceste lucrări ar trebui să fie considerate ca făcând parte dintr-o evoluție mai amplă către modernizarea justiției în UE, ținând cont de cadrul juridic existent în acest domeniu special și de nevoia de a respecta garanțiile procedurale în vigoare la nivelul statelor membre și la nivelul UE;

SUBLINIAZĂ că:

11. Astfel cum a fost prezentat în Planul de acțiune multianual 2014-2018 privind e-justiția europeană, înfățișarea în instanță și inițierea procedurilor extrajudiciare în situații transfrontaliere ar trebui facilitate prin asigurarea posibilității de comunicare prin mijloace electronice între instanțe și părțile la procedură, precum și martori, victime, experți și alți participanți;
12. Mai mult decât atât, utilizarea pentru audieri a videoconferințelor, a teleconferințelor sau a altor mijloace adecvate de comunicare la distanță ar trebui extinsă, după caz, pentru a se evita necesitatea deplasării în instanță cu scopul de a participa la procedurile judiciare, în special în cauzele transfrontaliere și astfel, prin reducerea costurilor și a eforturilor, pentru a contribui la accesul efectiv la justiție;
13. După cum se arată în Planul de acțiune multianual 2014-2018 privind e-justiția, activitățile viitoare în acest domeniu ar trebui extinse pentru a facilita în continuare organizarea și desfășurarea de videoconferințe transfrontaliere în toate statele membre, prin promovarea utilizării instrumentelor informatice pentru a sprijini și a organiza videoconferințe și prin consolidarea interoperabilității în domeniul videoconferințelor. Aceste activități ar trebui să includă, de asemenea, conceperea unui formular comun de solicitare/confirmare a unei videoconferințe transfrontaliere. Totodată, ar trebui avută în vedere instituirea unei rețele de schimb de experiență și de bune practici în domeniul videoconferințelor, care să includă și cursuri de formare. Participarea la aceste activități a practicienilor din domeniul juridic, cum ar fi judecătorii, procurorii, avocații, mediatorii, precum și interpreții în domeniul juridic, ar trebui luată în considerare;

SALUTĂ:

14. Lucrările întreprinse de grupul de lucru la nivel de experți pentru videoconferințele transfrontaliere în vederea îmbunătățirii funcționării generale a sistemelor de e-justiție în statele membre și la nivel european. Grupul de lucru la nivel de experți a fost instituit în ianuarie 2014, la inițiativa Austriei, în scopul promovării utilizării practice a videoconferințelor transfrontaliere și al partajării de bune practici și de know-how cu privire la aspecte organizatorice, tehnice și juridice;
15. Raportul final al grupului de lucru la nivel de experți, prezentat în martie 2015, care conține recomandări specifice privind activitățile viitoare din acest domeniu;

IA ACT de faptul că:

(a) **Grupul de lucru la nivel de experți**

16. În raportul său final, grupul de lucru la nivel de experți a identificat un număr de obstacole de ordin tehnic, organizatoric și juridic care împiedică utilizarea echipamentelor de videoconferință de către statele membre în situații transfrontaliere. Rezultatele au arătat că, deși este adevărat că cerințele juridice existente trebuie respectate, majoritatea problemelor imediate care apar în situații transfrontaliere sunt mai degrabă de natură organizatorică și tehnică. Aceste aspecte ar trebui abordate cu precădere, pe termen scurt sau mediu;

(b) **Portalul e-justiție**

17. În plus, informațiile deja disponibile pe portalul e-justiție ar trebui actualizate și completate. În particular, planurile viitoare ar putea include adăugarea de: linkuri către legislația UE și către legislația statelor membre care reglementează utilizarea videoconferințelor; informații consolidate privind toate instanțele care dispun de echipamente pentru videoconferințe în statele membre; instrumente pentru organizarea practică a videoconferințelor (formulare electronice, eventual un sistem de rezervare pe termen lung); linkuri către instrucțiuni sau manuale naționale, dacă este cazul; o secțiune privind exemple de videoconferințe în proceduri transfrontaliere și o colecție de bune practici; informații privind formarea și modulele de formare online, precum și un link către bazele de date de interpreți interconectate, dacă sunt disponibile;

(c) **Sinergiile cu alte proiecte**

18. Sinergiile potențiale cu alte proiecte, cum ar fi e-CODEX, proiectele AVIDICUS (interpretare în timpul unei videoconferințe) și Rețeaua europeană de formare judiciară ar trebui luate în considerare, de asemenea. În plus față de informațiile deja disponibile pe portalul e-justiție, ar trebui utilizate cât mai mult cu putință și materialele utile din alte surse existente, inclusiv din partea statelor membre și a Eurojust;

(d) **Aspecte juridice**

19. Videoconferințele au câștigat recunoaștere juridică prin intermediul convențiilor internaționale și al mai multor acte legislative ale UE, precum Regulamentul privind obținerea de probe în materie civilă sau comercială, Regulamentul de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, Directiva privind ordinul european de anchetă în materie penală;
20. Deși oferă protecție suplimentară suspectilor, victimelor, martorilor și persoanelor vulnerabile, ar trebui să se garanteze că videoconferințele nu sunt dăunătoare drepturilor de apărare; trebuie acordată o atenție specială asigurării respectării principiului rapidității, al egalității armelor și al contradictorialității. Acest lucru presupune utilizarea unor echipamente moderne, pentru obținerea unei calități video și audio satisfăcătoare, dar și securizate, proporțional cu caracterul sensibil al cauzei;
21. Prin urmare, va trebui evaluat impactul evoluțiilor pe plan legislativ, în special al ordinului european de anchetă, care stabilește o procedură detaliată pentru utilizarea videoconferințelor în cauzele penale, asupra diferitelor norme și garanții procedurale aplicabile în statul membru solicitant și în statul membru de executare. Alte aspecte juridice referitoare la videoconferințe includ și identificarea autorităților competente;

INVITĂ STATELE MEMBRE:

22. să ia în considerare punerea în aplicare, la nivel național, a următoarelor măsuri, în vederea îmbunătățirii interoperabilității dintre statele membre:

(a) **Aspecte organizatorice**

- (a) Să instituie unul sau mai multe puncte de contact național pentru videoconferințe, după caz, în fiecare stat membru. Să îmbunătățească și să actualizeze în consecință – în strânsă cooperare cu Comisia, dacă este necesar – informațiile de pe portalul e-justiție (prin intermediul bazei de date a instanțelor europene) privind echipamentele de videoconferință disponibile la nivel național, punctele de contact naționale privind videoconferințele și instanțele competente relevante. Să îmbunătățească organizarea punctelor de contact la nivel național și la nivelul instanțelor;
- (b) Pentru anumite videoconferințe, să convină asupra unui limbaj comun, după caz, împreună cu serviciile de traducere și de interpretare adecvate și asupra fusului orar care va fi folosit pentru a determina ora de începere a videoconferinței. Dacă în timpul unei videoconferințe se solicită servicii de interpretare, statele membre ar trebui să fie la curent cu recomandările din partea proiectelor AVIDICUS și, în măsura în care este posibil, să le urmeze;

- (c) Fără a aduce atingere independenței judiciare și diferențelor în ceea ce privește organizarea sistemelor judiciare din întreaga Uniune, să ofere cursuri de formare eficiente pentru utilizatorii potențiali, inclusiv pentru judecători și procurori, pentru a le spori încrederea și capacitatea de a conduce o videoconferință transfrontalieră;

(b) **Aspecte tehnice**

- (d) Să stabilească mecanisme eficiente, inclusiv o formă îmbunătățită a schimbului efectiv de parametri de videoconferință variabili și/sau confidențiali, împreună cu informațiile publice și statice privind echipamentele de videoconferință pentru fiecare stat membru, care vor fi apoi publicate pe portalul european e-justiție;
- (e) Să elaboreze orientări practice pentru utilizatori și pentru personalul care se ocupă de planificarea tehnică și sprijinul administrativ cu privire la standardele tehnice recomandate;
- (f) Să îmbunătățească interoperabilitatea dintre statele membre prin derularea sistematică de teste practice între perechi de state membre pentru a documenta parametrii de lucru. Acestea pot fi ulterior refolosite în vederea stabilirii unor legături mai fiabile de videoconferință între statele membre, cu o calitate audio și video satisfăcătoare;
- (g) Să implementeze cel puțin următoarele standarde tehnice pentru a îmbunătăți calitatea sesiunilor de videoconferință:
- utilizarea unui sistem de videoconferință pe suport hardware (H.323/SIP videoconferință);
 - sesiunea de videoconferință să fie pe suport IP;
 - utilizarea infrastructurii de traversare a firewall-urilor;
 - utilizarea comunicațiilor criptate (AES-128);
 - primirea imaginii sub formă de DuoVideo (H.239) ⁽¹⁾;

(c) **Aspecte juridice**

- (h) Să evalueze impactul instrumentelor UE adoptate, precum ordinul european de anchetă în legătură cu normele procedurale actuale;

INVITĂ GRUPUL DE LUCRU PENTRU E-LEGISLAȚIE (E-JUSTIȚIE):

23. Să înceapă să analizeze posibilitățile și soluțiile practice pentru o abordare coordonată, în vederea inițierii cooperării în domeniul videoconferințelor cu țări terțe, în plus față de contactele bilaterale pe care statele membre le-au stabilit deja în acest domeniu;
24. Să continue activitățile întreprinse în cadrul grupului de lucru la nivel de experți pentru videoconferințele transfrontaliere prin instituirea unei rețele de cooperare între statele membre sub egida în cadrul Grupului de lucru pentru e-legislație (e-justiție), în scopul de a face schimb de experiență și de bune practici cu privire la videoconferințe, inclusiv cursuri de formare, pe baza unei propuneri care urmează să fie înaintată de grupul de lucru la nivel de experți. Această rețea ar trebui:
- (a) să ia în considerare îmbunătățirea echipamentelor și a sălilor de videoconferință la nivel european prin crearea unor „săli de reuniune pentru videoconferințe virtuale” securizate, care să poată fi accesate de statele membre participante;
 - (b) să elaboreze o descriere clară, pas-cu-pas (un „protocol”) pentru pregătirea și desfășurarea videoconferințelor transfrontaliere, care să fie adecvată cazurilor tipice de utilizare a videoconferințelor judiciare transfrontaliere și care să combine toate elementele organizatorice, tehnice și juridice necesare;
 - (c) să ofere orientări utilizatorilor în ceea ce privește cazurile tipice de utilizare judiciară care ar beneficia cel mai mult de pe urma unei utilizări sporite și superioare a videoconferințelor transfrontaliere;
 - (d) să îmbunătățească transmiterea electronică a formularelor de solicitare a asistenței juridice reciproce transfrontaliere prin combinarea funcțiilor formularelor dinamice din cadrul portalului european e-justiție cu cele ale e-CODEX, de exemplu ale formularelor pentru „obținerea directă de probe” și pentru „obținerea (indirectă) de probe”;

⁽¹⁾ Notă: ar putea fi necesară utilizarea ISDN ca soluție de rezervă, dacă un partener de videoconferință nu deține încă suport IP.

- (e) să conceapă instrumente care să ajute autoritățile judiciare să identifice instrumentul juridic aplicabil organizării unei anumite videoconferințe;
- (f) să conceapă instrumente care să ajute autoritățile judiciare să identifice autoritatea competentă pentru organizarea unei anumite videoconferințe;
- (g) să identifice demersurile care ar trebui făcute pentru a garanta garanțiile procedurale în exercitarea drepturilor la apărare; și
- (h) să asigure durabilitatea activității prin:
 - monitorizarea punerii în aplicare a acțiunilor și proiectelor care vizează îmbunătățirea;
 - monitorizarea noilor tehnologii pentru videoconferință;
 - propunerea unor noi acțiuni și proiecte în vederea obținerii de noi îmbunătățiri;

INVITĂ COMISIA EUROPEANĂ:

25. Să publice raportul final al grupului de experți pentru videoconferințele transfrontaliere pe portalul european e-justiție în vederea difuzării mai largi în rândul practicienilor din domeniul juridic și al altor părți interesate.
 26. Să sprijine din punct de vedere financiar punerea în aplicare la nivel național a măsurilor stabilite la punctul 22 menite să asigure interoperabilitatea transfrontalieră a echipamentelor de videoconferință, în măsura în care acest lucru generează valoare adăugată europeană, în conformitate cu instrumentele de finanțare aplicabile.
-